

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

WEEKBLADEN.

Wiener klinische Wochenschrift. 1927, No. 5.

Klinische Vorträge S. BENDI. *Herzhinterwand und Herzschatl.*

Originalabhandlungen. H. SCHROETTER. *Gesichtspunkte zum Schutzverfahren der Säuglinge gegen Tuberculose nach A. CALMETTE.* — Gunstig gestemd overzicht van de waarnemingen van CALMETTE, hetgeen nog vervolgd zal worden.

E. LOEWENSTEIN. *Beitrag zur Unterscheidung von offener und geschlossener Tuberculose.* — Een aanbeveling om in twijfelachtige gevallen door de kweekmethode na te gaan of tuberkelbacillen in het sputum voorkomen.

R. DREIKURS. *Koffein und vegetatives System.* — In de eerste plaats een protest tegen het stuk van GROSZMANN en LUSICKY (*W. kl. Ws.* 1926, no. 39) waarin verkondigd werd dat de dubbelzouten van caffeine ongeveer geen werking zouden hebben op het hart en het centrale zenuwstelsel. Daarna wordt nagegaan op welke wijze de caffeine werkt door tevens atropine te geven; de wisselende werking wordt verklaard door prikkeling van den n. vagus of door n. accelerans al naar gelang van deze zenuwen in reeds verhoogden tonus verkeerden.

K. STERMANN. *Ueber Oesophagusvarizen.* — Een geval van lymphatische leucaemie met bloeding uit den slokdarm uit een vaxex, een combinatie, die zeer zelden voorkomt.

E. KÄSTENBAUM. *Medikamentöse Beeinflussung der kindlichen Asphyxien.* — Regelmatig wordt toegepast: aspiratie van mond, neus en pharynx, daarna huidprikkelers, kunstmatige ademhaling, adrenaline en kamfer, terwijl in enkele gevallen waarin hiermede geen gunstige gevolg verkregen werd, bovendien lobeline werd ingespoten (3—10 mgr.). In een drietal gevallen was dit tevens reddend.

OTTO BAJC. *Ueber die Roffosche Reaktion zur Erkennung maligner Tumoren.* — Twee cm³ bloederig serum zou door toevoeging van 5 druppels 1 per duizend neutraal rood oplossing bij kankerlijders rood kleuren, terwijl andere personen een geelkleuring aanwijzen. Een reeks waarnemingen wijst uit, dat dit diagnosticum bijna geen waarde heeft.

J. ADLER-HERZMARK. *Zum Kapitel „Bleivergiftung“.* — Een overzicht van de gevallen der beroeps-loodvergiftiging, welke in de laatste jaren bij de inspectie zijn aangegeven.

T. SENNINWIRCH. *Beeinflussung des Blutdruches durch Desencin.* — Desencin is een jodiumhoudende benzylverbinding; ingespoten verlaagt het na eenigen tijd den bloeddruk vrij belangrijk en langdurig. Het werkt niet in alle gevallen.

E. FINGER. *Die Verschweigenheitspflicht des Arztes.*

Richtlinien für das Praxis. A. GLINGAR. *Welche Fehler werden bei der Injektionsbehandlung der männlichen Gonorrhoe am häufigsten gemacht und wie lassen die sich vermeiden?*

A. V. FRISCH. *Die Senkungsgeschwindigkeit der Erythrozyten.*

Wiener klinische Wochenschrift. 1927, No. 6.

Klinische Vorträge. H. DURCK. *Veränderungen im Zentralnervensystem bei Infektions-, Intoxikations- und Blutkrankheiten.*

Originalabhandlungen. M. BURGER und F. FUCHS. *Zur Frage der Gasfüllung des Nierenbeckens (Pneumopyelographie).* — Gesteund op dierproeven en lijkenonderzoek wordt gewaarschuwd voor de lucht (of zuurstof) vulling van het nierbekken, daar het gevaar voor doodelijke luchtembolie vrij groot is.

R. KRAUS. *Zur Aetiologie der postvaxzinalen Enzephalitis.* — Twee doodelijk verloopende gevallen zijn weder bacteriologisch onderzocht en, daar ook nu het niet gelukt is dieren met de hersenen te besmetten, blijft KRAUS bij zijn opvatting dat de encephalitis niet ontstaat door de vaccine, maar dat eenlatente ontsteking door de vaccinatie geactiveerd wordt.

K. GOLDSCHMIED. *Ueber Keuchhusten am Ende der Schwangerschaft.* — Mededeeling van een geval, dat gunstig verliep voor de moeder en waarbij men de besmetting van het kind voorkwam door het geïsoleerd van de moeder te verplegen.

H. SCHUR. *Das Emetinum hydrochloricum in der Behandlung der Colitis ulcerosa.* — Bij een twaalftal lijdens werd naast de gewone behandeling emetine ingespoten en daarbij een snelle genezing verkregen.

E. URBACH und M. STEINER. *Gibt es eine mechanische Idiosynkrasie.* — Een persoon kreeg van af zijn jeugd een gegeneraliseerd ekzeem, als hij in aanraking kwam met stof van gerst; geen van de bestanddeelen, die uit de gerst te verkrijgen waren, gaven op zich zelf aanleiding tot ekzeem, maar de fijne kiezelzuurhoudende naalden wel, hoewel kiezelzuur onwerkzaam was; zoodat de afwijking verklaard moet worden uit de mechanische prikkeling.

R. GINSBURG. *Ergebnisse der Senkungsreaktion bei einigen inneren Krankheiten.* — Uit een reeks onderzoekingen wordt besloten, dat de bezinkingssnelheid aanwijzingen geeft voor ernstige tuberculeuse infecties, kanker, icterus en griep. Bij goed verlopende gevallen met kunstmatige pneumothorax verbetert de reactie.

T. HUTTER. *Ueber die Behandlung der PLAUT-VINCENTSchen Angina und anderer Spirillosen der Mundhöhle mit Spirocid.* — Het hierbedoelde spirocid is synoniem met stovarsol, het werkt gunstig op verschillende spirillosen van de mondholte, zoowel bij inwendig gebruik door het smelten van de pastilles in de mond, als bij het penseelen van een geconcentreerde oplossing op de aangetaste plekken.

H. SCHROETTER. *Gesichtspunkte zum Schutzverfahren der Säuglinge gegen Tuberkulose nach A. CALMETTE.* (Slot). — Ten slotte vraagt SCHROETTER de hulp van staat en gemeente om in Oostenrijk algemeen de voorbehoedende enting toe te passen. Hij is na zijn ervaring in Parijs zoo enthousiast, dat hij langer uitstel ongewettigd acht.

Richtlinien für die Praxis. M. WEINBERGER. *Ueber Behandlung der Grippe.*

P. WERNER. *Welche Bestrahlungsverfahren stehen uns zur Verfügung, um bei jungen Frauen die Ovarialbestrahlung zu ersetzen.*

Wiener klinische Wochenschrift. 1927, No. 7.

Klinische Vorträge. E. SCHWARTZ. *Zwischenniere und Zwittertum.*

Originalabhandlungen. P. WALZEL. *Ueber das Symptom der flecken- und gitterförmige Zyanose bei akuter Pankreasnekrose.* — Door HALSTED en MOYRISHAN is gewezen op een eigenaardige verkleuring van de huid bij pancreasnecrose. Op buik, borst soms tot op de ledematen ontstaat een blauwe vlekkelijke teekening door overvulling van de huidaderen met donker bloed. WALZEL geeft een beschrijving en afbeelding van een door hem waargenomen geval, waarbij hij het verschijnsel verklaart uit vaatverwijding door toxinen van de pancreas afkomstig.

G. NOBEL und O. GLASSBERG. *Neuere Anzeigen der Gewebsdurchwärmung mit Elektrokoagulation.* — Bespreking van enkele gevallen (acrodermatitis atrophicans, sklerodermie, hypertrichosis) welke bijzonder in aanmerking komen voor behandeling met diathermie.

E. JOHN. *Ueber die Entstehungsbedingungen des idiomuskulären Wulstes im Krankheitsbilde der Neurosen.* — Bij verhoogde prikkelbaarheid van de spier ontstaat door mechanische prikkeling (kloppen) een plaatselijke samentrekking. Bij neuroselijders wordt dit verschijnsel dikwijls opgemerkt en door JOHN verklaard als een aanwijzing van constitutioneel veroorzaakte ontwikkelingsremming, samenhangende met onvoldoende capillair-circulatie. Bij kachectische zieken ontstaat het zelfde door toxische beschadiging van den capillairstroom, terwijl het eindelijk bij oververmoëienis een teeken van suikerhonger is.

H. GRILL. *Idiomuskulärer Wulst und Milchsäuregehalt des Blutes.* — In aansluiting met bovengenoemde onderzoekingen is het melkzuurgehalte van het bloed gecontroleerd. Patiënten die het verschijnsel der plaatselijke contractie niet vertoonden, hadden steeds een normaal melkzuurgehalte, zij die een verhoogde prikkelbaarheid hadden, vertoonden zeer dikwijls een te hoog melkzuurgehalte.

VON KOLLERT. *Beitrag zur Klinik des idiomuskulären Wulstes.* — Lijders aan lever-

kanker met geelzucht hebben het verschijnsel niet, die zonder icterus meest wel, terwijl daarentegen sommige patiënten met icterus catarrhalis weer wel die verhoogde prikkelbaarheid hebben. Bij de compensatie van het hart komt het veel voor; is dit een aanwijzing om die lijders te behandelen met suikerinspuitingen?

R. BERGMEISTER. *Ueber den operativen Eingriff bei der Netzhautablösung des kurzsichtigen Auges.* — Men slaagde door een lap-sned in de sclera het subretinale vocht zoo sterk af te tappen, dat een groot stuk losgelaten netvlies zich weder tegen de aderhuid voegde en de gezichtsscherpte hersteld werd.

I. ROBINSOHN. *Ueber die Prädisposition des ektopischen Hodens zu Tumorbildung.* — Een vergelijking der oorzaken van cryptorgisme en het terugblijven van tanden in de kaak.

F. STARLINGER. *Bemerkungen zu „Ein Beitrag zur KOTTMANNschen Reaktion“ von dr. E. WALDER.*

E. WALDER. *Erwiderung.*

M. KAISER. *Händetrocknung mit Hilfe von warmer Luft.* — Naast de waschkommen is in de Yale universiteit (New-Haven) een föhn geplaatst welke met een pedaal wordt ingeschakeld en snel de handen droogt.

Richtlinien für die Praxis. P. SAXL. *Das Anwendungsgebiet und die Erfolge des Kochsalzarmen Diät.*

T. DONATH. *Methodik des Kochsalzarmen Diät.*

J. ED. ST.

The Lancet. No. 5398, 15 Januari 1927.

JAMES COLLIER. *The clinical features of poliomyelitis.* — Het koortstijdperk, de meningeale prikkeling en de verlammingen vertoonen verschillende beelden, waarvan de voornaamste (abortieve gevallen zonder verlammingen; meningitische vorm; pinale vorm met en zonder compressieverschijnselen; neuritische vorm; opstijgende verlamming) worden beschreven. Gemeenschappelijk is het steriele lumbale vocht met veel cellen, verhoogd eiwit- doch normaal suiker- en zoutgehalte; de punctie geeft tevens verlichting, veelal zelfs verdwijning van alle ziekteverschijnselen. De zieken worden niet, gezonde bacillendragers wel besmettelijk geacht; besmetting van zieke op zieke komt niet voor. In een besloten groep komt een epidemie snel tot staan; sporadische gevallen in een vlottende bevolking (steden) zijn meest ernstiger.

F. M. R. WALSHE. *Poliomyelitis.* — Behandeling: in het acute tijdperk valt weinig te doen, urotropine helpt wellicht; voorkomen van misvormingen. Later: actieve oefening, niet electriseeren. Deze schrijver acht isoleeren in de eerste 3 ziekte weken noodig.

RICHARD ACKERLEY. *Spa doctors and the improvement of national health.* — Naast het brengen van tijdelijke verlichting moest de taak der badartsen bestaan in bestrijden van de oorzaken van spijsverterings- en rheumatische klachten, door den schrijver (wat overdreven) gezien in septisch gebit en onjuiste eetgewoonten.

DAVID KRESTIN. *Pulsations in the superficial veins of the extremities.* — Bij een vrouw met mitralis-stenose, fibrilleeren en vergroeid pericardium, zonder teekenen van duidelijk gebrek der tricuspidalis, klopten de oppervlakkige aderen van armen en beenen en de lever synchroon met de radialis. Dit wordt toegeschreven aan voortplanting der systolische schok door de hartwand naar de overvulde en vastgegroeide rechter boezem, benevens aan slapte van het aderstelsel, blijkend uit varices. Bespreking van soorten van aderpulsaties.

A. COWAN GUTHRIE. *Spirochaetosis icterohaemorrhagica.* — Op terugreis uit Egypte ontstonden zeer geleidelijk en met weinig koorts verschijnselen van icterus, zwakte, in $2\frac{1}{2}$ week toenemende tot cholaemie, collapstoestand, exitus. Eerst tegen het einde verschenen in groote getale spirochaeten in bloed en urine. Toxisch-anaemische veranderingen in het bloed, vooral in de roode bloedlichaampjes, geen leukocytose.

J. TODESCO. *Meningitis.* — In het lumbale vocht werden gelijktijdig gevonden tuberkelbacillen en microcokken, verwant aan *M. tetragenus*. Miliaire tuberkels in de longen.

J. PINKHOF.

Medizinische Klinik. 1927, No. 6.

P. SCHILDER. *Ueber Gleichgewicht und Gleichgewichtsstörungen.* — Referaat.

S. FREY. *Die Farbstoffdiagnostik in der Chirurgie.* — Bespreking der verschillende wijzen van onderzoek, waarbij kleurstoffen worden gebruikt.

Umfrage über die Behandlung des Hyperthyreoidismus. Antwort von Prof. O. PORGES. — De lichamelijke en geestelijke rust is het belangrijkste in de behandeling. Insuline is van nut om gewichtstoename te bereiken. Kleine hoeveelheden jodium te geven raadt PORGES niet aan. Daarentegen gaf een voortgezette kuur met inspuitingen van gynergen (ergotamine) belangrijke verbetering. Röntgenbestraling en chirurgische behandeling zijn vooral daàr aangewezen, waar om sociale redenen geen lange inwendige behandeling kan worden toegepast.

K. FAHRENKAMP. *Zur Kenntnis der kombinierten intravenösen Strophantin-Kampferbehandlung.* — Toevoeging van coramine of cardiazol aan de strophantine-oplossing voor intraveneuse inspuiting neemt niet alleen de direct intredende gevaarlijke werking van het strophantine weg, die wegens plotselinge verlangzaming van de hartswerking ongewenscht is, maar bovendien versterken deze kamferpreparaten de werking zoodanig, dat men vaak met een kleinere hoeveelheid strophantine kan volstaan.

E. SZÁSZ. *Ueber Aktivitäts-Diagnose. Ueber die diagnostische Bedeutung der PIRQUET-Reaktion.* — Een sterk positieve reactie van VON PIRQUET pleit voor activiteit der tuberculose en gaat aan de klinische teekenen vooraf.

R. KÖSTER. *Ueber einen besonderen Fall von Ileus spasticus Invaginatus auf rein psychogener Grundlage.* — Een eenig kind van zenuwachtige ouders had dermate afkeer van het opgedrongen eten, dat het alles uitbraakte en onder verschijnselen van darmafsluiting werd geopereerd. De chirurg vond geen organisch lijden, doch op drie plaatsen een gemakkelijk op te heffen invaginatie van den dunnen darm. Vier maanden later traden dezelfde verschijnselen op, die nu alleen door psychische behandeling teruggingen.

E. MORVAY. *Zur Aetiologie der Uterusrupturen.* De oorzaken van uterusrupturen zijn zeer verschillend. In schrijver's geval van spontane ruptuur zonder voorafgaand trauma werd aangenomen, dat de placenta de spierwand van de baarmoeder doorgewoekerd had.

S. KALISCHER. *Zur Lehre von der unkomplizierten autochthonen Sinusthrombose.* — Schrijver nam een geval van thrombose van den sinus cavernosus waar, dat genezen is. De oorzaak lag niet in sepsis of andere ontsteking doch werd opgevat als een autochthone marantische thrombose.

FR. PAVLICA. *Pathologisch-anatomisches Bild der kleinen Trichinoseepidemie in Mähren im Jahre 1925.* — Slot. Beschrijving van een epidemie, waarbij 9 personen ziek werden en 3 stierven, van wie één geseceerd kon worden. Er werden bij het patholoog-anatomisch onderzoek talrijke parasieten in de dwars-gestreepte spieren gevonden, verder eosinophile myocarditis, vette ontaarding in de lever en bronchopneumonie gezien.

J. ENGELBERG. *Fall von Insulinanaphylaxe.* Een patiënte, die reeds vroeger insuline slecht verdroeg (er traden op de plaatsen van de inspuitingen urticaria-blaasjes met roodheid en zwelling op) kreeg 10 minuten na inspuiting van 20 eenheden insuline Welcome een algemeen urticariaexantheem en even later een collaps die met hexeton werd bestreden. Het bleek niet noodzakelijk hierna tot een ander insulinerk over te gaan. Door inspuiting van zeer kleine hoeveelheden $\frac{1}{4}$ uur vóór de gewone inspuitingen bleek het mogelijk patiënte aan het preparaat te wennen.

E. REICHENBACH. *Bemerkungen zu Fröschels Arbeit „Ueber eine noch nicht beschriebene Mitbewegung“ (Zur Physiologie des S-lantes).* — Polemiëk.

E. FRÖSCHELS. *Schlusswort zu vorstehendem Artikel.* — Antwoord op het bovenstaande.

E. SCHERESCHEWSKY. *Die DMHo in der serologischen Praxis.* — De uitvlokkingsreactie van MEINICKE in de wijziging door HOHN aangegeven werd met de reactie van VON WASSERMANN vergeleken. Bij 444 sera stemde de reactie overeen, bij 6

zeker luetische sera was alleen de reactie van VON WASSERMANN positief, bij 24 andere luetische sera was het omgekeerde het geval. In 9 niet-luetische sera was de reactie van MEINICKE-HOHN positief.

H. KRITZLER—KOSCH. *Ratschläge zur Praktikergeburtshilfe.* — Wordt vervolgd.

WEISZ. *Ueber Carbo medicinalis „Merck“ bei chron. Ruhr.* — Een chronisch geval van dysenterie werd door carbo medicinalis „Merck“ aanzienlijk verbeterd.

KROLL. *Neuere Ergebnisse der praktischen Chirurgie.* — Overzichtsreferaat.

P. VAN PAASSEN.

Dermatologische Wochenschrift. No. 5 (Bd. 84), 1927.

E. WRESZYNSKI. *Impetigo herpetiformis beim Manne mit schweren Gelenk- und Nagelveränderungen.* — De meening dat deze ziekte slechts bij zwangere vrouwen voorkomt dient men te herzien, nu langzamerhand twintig erkend-deskundige onderzoekers ze bij niet zwangere vrouwen, bij een maagd, bij mannen en bij knapen hebben beschreven. In het onderhavige geval bestonden ernstige tot verstijving voerende gewrichtsbezwaren en niet-veretterende ontstekingachtige zwellingen der nagelbedden gepaard aan een verdikking van de nagels zelve tot wel 1 cM.

D. KRUPNIKOFF. *Zur aetiologie des Boeckschen Sarkoids.* — Verslag van een ook histologisch onderzocht geval. De schrijver vindt het terecht ongeoorloofd om enkel wegens de histologische bouw de aetiologie van dit sarkoid in de tuberculose te zien, daar een dergelijke opbouw ook bij lues, blastomykose, pyodermatitis, me-laatschheid en orientbuil kan voorkomen. Anders wordt het wanneer, zooals hier, tevens van tuberkelbacillen niet te onderscheiden staafjes worden gevonden.

ESCHWEILER. *Ueber die Behandlung des Lupus vulgaris der Haut- und Schleimhäute.* — Ervaring van meer dan 25 jaren heeft dezen mededeeler steeds weer overtuigd dat bij de behandeling van deze vorm van lupus met het koolspitsenbooglicht in zijn verschillende wijzen van toepassing, het beste gevolg wordt bereikt.

W. BRONSTEIN. *Die Epilation der Haare von Pilzkranken nach der Methode von BUSCHKE—LANGER.* — Neemt men onder gebruikmaking van het praeparaat: Thallium depilatorium (Kahlbaum) de juiste doseering, 8 mgr. per K.G. lichaamsgewicht, in acht, dan is de ontharingsmethode van BUSCHKE en LANGER, zeer betrouwbaar, en gemakkelijk in het gebruik bij kinderen, lijdende aan door schimmels veroorzaakte huidziekten.

Dermatologische Wochenschrift. No. 6 (Bd. 84), 1927.

F. CALLOMON. *Zur Klinik und Serumtherapie des Erysipeloids.* — Hoewel de meeste gevallen van erysipeloid (ROSENBACH) in korten tijd gunstig verlopen, zijn er die een slepend karakter aannemen, en waarbij o.a. bij herhaling terugkeerende bezwaren van den kant der gewrichten optreden. Schrijver wijst op de nog niet algemeen bekende, zeer goede uitkomsten, welke hier met de serumbehandeling verkregen kunnen worden, al laat ook deze wel eens een enkele maal in den steek.

J. SPRINGMANN. *Erfahrungen mit der Quecksilber-Inhalationsbehandlung der Syphilis nach SPUHL.* — (slot volgt).

R. BRAUN. *Die beschwerdefreie Lumbalpunktion.* — BRAUN prikt met 6—7 cM. lange 0.6—0.8 mm. wijde recordnaalden met lange punt, en voorzien van een mandrin, de op zijn zijde liggende patiënt. Terzijde van den onderrand van het doornuitsteeksel van de derde lendewervel gaat hij met de naald iets naar boven-mediaanwaarts, 5—6 cM. diep. Het ruggemergsvocht loopt vlot af en de patiënten uiten nadien geen klachten. Het gaatje in de vliezen is ongeveer vier maal zoo klein als dat hetwelk ontstaat bij het gebruik van de naald van QUINCKE.

P. G. RINSEMA.